

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i> (Dinu Zamfirescu)	9
<i>Introducere</i>	13
Gherla.....	15
Chișinău.....	19
Botoșani	23
Bălți	29
Sibiu.....	32
Liceul Militar „General G. Macarovici” din Iași	40
Liceul Militar „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu	46
Școala Militară din Germania	57
Întoarcerea în țară – din nou pe front	78
Din nou la Sibiu	99
Arestarea	109
Drumul spre libertate	130
Salzburg.....	140
La microfonul „Vocii Americii”	157
În Europa: de la „Vocea Americii” la microfonul „Europei Libere”	202
Acasă	234
Addenda: Impresii	254
Portrete și documente	263
Mircea Carp în documentele Securității	263
Portrete	285
Mircea Carp văzut de alții	298
Interviuri și reportaje.....	301
<i>Anexe</i>	363

Această carte a apărut cu sprijinul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc.

www.iicmer.ro

© 2012 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4 ; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

CARP, MIRCEA

Aici Mircea Carp, să auzim numai de bine! / Mircea Carp; pref. de Dinu Zamfirescu; volum îngrijit de Veronica Nanu și Florica Dobre. – Iași: Polirom, 2012

ISBN print: 978-973-46-3353-1

ISBN ePUB: 978-973-46-3360-9

ISBN PDF: 978-973-46-3361-6

- I. Zamfirescu, Dinu (pref.)
- II. Nanu, Veronica (ed.)
- III. Dobre, Florica (ed.)

821.135.1-94

Printed in ROMANIA

Mircea Carp

Aici Mircea Carp,
să auzim numai de bine!

Cuvânt înainte de Dinu Zamfirescu

Volum îngrijit de Veronica Nanu și Florica Dobre

POLIROM
2012

După mutarea la Washington nu s-a mai angajat, ci a prestat muncă voluntară în Comitetul doamnelor de sprijin al Orchestrei Naționale Simfonice.

La 12 decembrie 1958 am devenit cetățeni americani. Am obținut cetățenia americană după așteptarea legală, de 5 ani. Ceremonia prevedea o renunțare verbală „la orice alt monarh, potentat sau țară străină”. În felul acesta ne luam angajamentul să fim cetățeni loiali ai Statelor Unite. Pentru mine a fost un moment greu, dar știam prea bine că în sufletul meu voi rămâne loial poporului, țării și regelui meu.

Drumul de la Great Falls – așa se numea mica localitate unde locuiam în afara Washingtonului – trecea printr-o pădure de unde, printre copaci, puteai zări case luxoase, dar și case normale cu grădini în jur. Când nu era aglomerație pe șosea – și pe vremea aceea nu prea era – făceam 30 de minute până la birou. Cu totul altfel s-au întâmplat lucrurile când a fost instalat președinte Kennedy, în 20 ianuarie 1961.

De obicei, ca să nu fie îmbulzeală pe străzi și șosele, spre cartiere sau la trenurile de navetă, funcționarii veneau și plecau de la birou pe rând, în serii. Totul începea la 7 dimineața și, după cele opt ore de lucru plus 45 de minute pauza de prânz, se pleca acasă. În dimineața dinaintea instalării s-a anunțat, brusc, că va ninge, și încă foarte mult. Cineva a intrat în panică și a dat ordin ca toată lumea să plece imediat acasă. A urmat haosul. Mașinile au început să se îmbulzească – afară ninge tot mai mult –, lumea devenea tot mai nervoasă și mai impacientată. Mulți lăsau să meargă motorul chiar și atunci când mașina nu înainta, ca să audă ultimele știri, să se încălzească sau, pur și simplu, să nu se plictisească. Nu e de mirare că, după un timp, bateria murea și motorul se oprea. Cuprinși de disperare, unii își părăseau mașinile, lăsându-le chiar deschise; alții plecau să caute camere la hotel – dar erau deja toate ocupate – sau să se încălzească într-un bar. Cei care nu locuiau departe o luau pe jos. Mașina rămânea unde fusese lăsată, ceea ce a dat enorme bătăi de cap serviciilor de depanare.

În fine, cu mai multă prudență, am respectat toate regulile și am ajuns acasă la 11 noaptea. În mod normal făceam drumul în 30 de minute; acum l-am făcut în șapte ore. Am dat repede pe gât două pahare cu whisky, m-am schimbat, am mâncat ceva și am făcut cale îtoarsă. A doua zi trebuia să fiu în sectorul presei, în fața Capitoliului, unde avea loc ceremonia instalării lui Kennedy. Drumul era liber, iar peisajul

cu copacii înzăpeziți, fermecător. Când am intrat în oraș, toate străzile din centru erau curățate de zăpadă. Lucraseră fără întrerupere echipele de depanare, ajutate de armată și de mii de tineri veniți să depună muncă cu adevărat voluntară. Era doar președintele lor. La Casa Albă se schimba garda. Generația mai în vârstă făcea loc celei tinere, aducătoare de speranțe.

Am dormit pe un birou, dimineața am băut cafea de la automat, m-am infolosit bine cu cele aduse de acasă (afară era ger) și m-am dus la locul rezervat presei. Lumea se aduna încetul cu încetul, până când platoul și tribuna din fața Capitoliului s-au umplut de invitați.

Am început să lucrez la reportajul de 30 de minute pe care trebuia să-l transmit la ora emisiunii. Traducerea cuvântării lui Kennedy se făcea la birou, după textul pus din timp la dispoziția presei. Atenție însă ca nu cumva președintele să adauge sau să modifice ceva. Cum a fost cazul cu faimoasa lui frază: „My fellow Americans, ask not what your country can do for you, ask what you can do for your country”. Cu aceeași emoție am ascultat, un an sau doi mai târziu, cuvintele tânărului președinte, rostite la Berlin, când a afirmat cu mândrie „Ich bin ein Berliner”.

Ovații și aplauze nesfârșite. Din partea noului partid la putere, cel democrat. Din partea celui care ceda puterea, republican. Din partea atâtor cetățeni care, cu toții, vedeau în noul președinte pe președintele tuturor americanilor.

Întotdeauna m-a impresionat felul cum știau să câștige, dar, mai ales, să piardă oamenii politici în America. Rareori am văzut un lider german (și nu numai german) care să meargă cu capul sus, demn, către adversarul său care a câștigat – cel mult un gest fugar, o strângere de mână grăbită. În ce parlament european s-a văzut vreodată ca intrarea unui șef de stat democrat să fie primită cu urale de toți membrii înaltului for, indiferent de apartenența politică? Impresionant este momentul în care speakerul anunță intrarea în Camera Reprezentanților, cu cuvintele „The President of the United States”. Toată lumea, în picioare, îl primește cu aplauze puternice. Toată lumea aplaudă, unii mai tare, alții mai puțin, la anumite paragrafe ale cuvântării. Pentru critică, mai domoală sau mai înverșunată, este timp mai târziu...

John F. Kennedy a fost ales în funcția de președinte pe muchie, cum se spune. S-a aflat că la Chicago, fiiful celui mai puternic lider al Partidului Democrat, ar fi avut loc unele nereguli. Unii au cerut recalcularea

voturilor – caz în care, dacă zvonurile erau adevărate, ar fi avut câștig de cauză candidatul republican, adică Richard Nixon. Acesta a refuzat însă recalcularea, mai ales că nu știa dacă acuzațiile sunt fondate. Oricum, s-ar fi produs o întârziere în validarea scrutinului, ceea ce ar fi dăunat întregului proces democratic. Și Nixon a așteptat să-i vină rândul, câștigând, cu o majoritate covârșitoare, alegerile din 1968.

Am început activitatea la „Vocea Americii” ca redactor de știri și crainic. Încetul cu încetul, am ajuns șef al Serviciului românesc și am fost calificat drept unul dintre cei mai buni șefi de serviciu și unul din cei trei, din totalul de 37, care nu proveneau din Departamentul de Stat.

La numirea în postul de șef al Serviciului românesc al „Vocii Americii” de către directorul USIA

În prima perioadă luam interviuri, pregăteam reportaje și, cu vremea, mă deplasam pe teren, în diverse orașe din Statele Unite, unde se găseau americani de origine română. Am început cu Academia Militară de la West Point un serial, continuând apoi cu Academiile de Marină (Annapolis) și de Aviație (Colorado Springs, lângă Denver). Peste tot erau și elevi americani de origine română, dintre care unii vorbeau chiar românește. Am făcut reportaje la diversele congrese ale celor trei religii ale românilor din America (ortodoxă, greco-catolică și baptistă), care se desfășurau astfel: Vatra Românească, lângă Detroit, Michigan (ortodocșii); East Chicago (greco-catolicii sau uniții); lângă Cleveland (baptiștii).

M-au impresionat eforturile românilor veniți pe la sfârșitul veacului al XIX-lea care au rămas și s-au căsătorit toți cu românce aduse din țara de origine (regiunile Făgăraș, Satu Mare, Banat etc.). Primul lucru, chiar înainte de a-și cumpăra casa, era să pună bazele unei biserițe; de obicei în case închiriate sau nelocuite, în care la parter era locașul sfânt, la etaj, dacă se putea, locuința preotului și a familiei sale, iar la subsol, locul de întruniri și de recreere. Aici se adunau, în fiecare duminică sau zi de sărbătoare, ca să se regăsească, să facă noi cunoștințe, să vadă cine mai vine din țară, să se roage în limba și după dorința lor. Deoarece unii veneau de la distanțe mai mari, stăteau toată ziua acolo. Femeile găteau, copiii se jucau în curte, bărbații se adunau la taifas, fumau și... beau. Obiceiul s-a păstrat până în zilele noastre. Cu vremea, au construit bisericile lor, frumoase și încăpătoare, cu icoane și altare făcute de specialiști sau aduse din țară.

Demne de admirația oricui, român sau străin, sunt, de pildă, bisericile ortodoxe de la Cleveland și Vatra Românească de lângă Detroit, construite exact după modelul celor maramureșene (Cleveland) sau bucovinene (Vatra Românească), arhitect fiindu-le cunoscutul Haralamb Georgescu, român emigrat în Statele Unite. Din mici locuri de întâlnire săptămânală, în jurul bisericilor, tot mai arătoase, se înjghebau adevărate centre religioase, de cultură și învățătură. Așa sunt nu numai cele de lângă Detroit, amintite mai înainte, ci și din California, Los Angeles.

Urmând exemplul celor veniți în Lumea Nouă înaintea noastră, ne-am strâns și noi, un mic grup de români, și am pus bazele primei biserici ortodoxe române din capitala Statelor Unite. Doctorul Ion Cosma, Nicolae Lungoci, familia Triff, John Drăgoi, Spiridon Vultepsis și familia Mircea Carp au fost ctitorii Bisericii „Sfânta Cruce” din Washington. Ca și înaintașii noștri, am cumpărat o fostă baracă din lemn dintr-un cartier al orașului, am transformat parterul în lăcaș de rugăciune și mezaninul în sală de ședințe, loc de întâlnire și de sărbătoare. La început destul de mic, cu vremea numărul enoriașilor a crescut. Serviciul religios era oficiat de preotul Anhidim Ușeriu. La un moment dat – eu nu mai eram la Washington –, în altar a slujit însuși bine-cunoscutul preot Gheorghe Calciu-Dumitreasa.

Românii din vechile generații vorbeau, desigur, cursiv limba română, deseori cu accentul de acasă. Cei din generația a doua, născuți în America, nu mai vorbeau bine românește sau chiar deloc. Această limbă, ca și numele, era „străină” celor din jur – deși mulți dintre aceștia erau

emigranți –, dar se dorea, cât mai repede și mai bine, o integrare. Nu forțată de cineva, ci din proprie inițiativă. Voiau să vorbească cât mai bine engleza, limba țării și a populației majoritare, ca să poată avansa în profesie, în meserie. A venit a treia generație, a copiilor acestor copii. Aceștia nu vorbeau deloc, sau rareori, românește. Dar doreau să afle de unde vin, care este limba părinților și, mai ales, a bunicilor lor.

Atunci a intervenit rolul mai mult decât binefăcător al preoților veniți ca refugiați din țară sau al acelor români care, confrunțați cu problema existenței, și-au lăsat profesiile și au devenit preoți. Ar fi prea multe nume de menționat și aș fi nedrept față de cei pe care i-aș uita sau neglija. Așa că mă voi rezuma să-l menționez pe părintele Richard Grabowski, român din Râmnicu Vâlcea, fost coleg la Liceul Militar, prins de război în Austria și apoi venit în America. S-a ridicat din rândul preoților până când a ajuns șeful Tineretului ortodox român din cadrul Episcopiei Ortodoxe Române din America.

Peste toți se afla, din 1952, Valerian Trifa, fost legionar, și încă de frunte. Își spusese cuvântul chiar în noaptea de 21 ianuarie 1941, când a izbucnit rebeliunea legionară. S-a refugiat în Germania, a stat chiar și în lagăr, apoi s-a dus la Vatican, la Biblioteca Sfântului Scaun. În 1950 a sosit în America și a fost ales (iulie 1951) și instalat (iulie 1952) ca episcop. Totul a mers bine – și episcopul Trifa s-a afirmat în buna conducere religioasă și românească a românilor americani; dar, intenționat sau nu, când i s-au făcut hârtiile de emigrare în Statele Unite, la rubrica „Dacă a făcut parte dintr-un partid fascist” a trecut „Nu”. Legionarii considerau că mișcarea lor nu este o mișcare fascistă, dar pentru birocrăția americană „fasciste” erau nu numai partidele lui Mussolini, naziste, „Săgețile de foc” maghiare etc. La un moment dat a început să facă vâlvă în jurul acestui caz medicul dentist Charles Kremer, originar din România, având și sprijinul Bucureștiului, care voia să se răzbune pe Trifa pentru că refuzase să se supună Bisericii de la București. Până la urmă, lui Trifa i s-a retras cetățenia americană și el a trebuit să se stabilească în Portugalia.

Ce era însă în sufletul lui Trifa nu știu; dar știu că, odată stabilit în America, s-a manifestat numai ca român și ortodox. El a ridicat Vatra Românească, el a organizat oficierea slujbelor în limba engleză, dar și în limba română, i-a învățat pe cei mici și pe tineri să vorbească românește, spunându-le despre țara de unde le-au venit strămoșii, învățându-i să

fie mândri de ea. Iar când, la un moment dat, încălzindu-se relațiile politice și economice între Washington și București, tinerii au cerut să se ducă și ei în România, în vizită la rudele lor rămase acolo, conducerea Episcopiei nu numai că le-a dat binecuvântarea, dar i-a și încurajat. Au mers astfel, pe drumul trasat de înaintașii lor care au venit în România, după Primul Război Mondial, la rudele lor. Parte dintre aceștia au rămas, au învățat la școli și universități, unii chiar au intrat în viața politică (în PNT, mai ales), după care au fost prinși de invazia sovietică și de comunism. Cei de acum au rămas încântați de frumusețile țării, s-au bucurat să-și cunoască rudele, să lege prietenii, dar au văzut ce înseamnă comunismul și s-au întors în Lumea Nouă.

Românii din America, oameni isteți și harnici, s-au afirmat și în viața economică. Au înființat bănci, la Cleveland, de pildă, unde, la un moment dat, director era fostul ofițer de aviație Pițurcă, alături de noua lui soție. Au deschis restaurante de cel mai înalt nivel – de exemplu, tot la Cleveland, „The Black Angus”, avându-l ca proprietar pe harnicul Andrica, un om care, ca orice bun român și american, folosea parte din ce câștiga pentru a sprijini viața românească locală.

Un român american pe nume Dan Popp, fost ofițer de marină, odată ieșit la pensie (în armata americană poți ieși la pensie dacă ai cel puțin 40 de ani și 20 de ani de serviciu), împreună cu un alt român (îmi scapă numele), a pus bazele unei companii cinematografice, producând filme de scurt-metraj. Voi menționa doar *The Navy Log* – povestea mai multor nave și submarine, în timp de pace și război, cu subiecte luate din jurnalele de bord.

Desigur, români sau originari din România au ajuns și la Hollywood. Este cazul lui Jean Negulescu¹, regizorul filmului de Oscar *Trei bănuți într-o fântână*, povestea romantică, amuzantă și naivă a trei tinere americane care, venind în vacanță la Roma, cad pradă șarmului bărbaților italieni. I-am luat un interviu² prin 1967 și am fost primit, cu multă amabilitate, în casa lui de pe Sunset Boulevard.

1. Jean Negulescu (1900-1993). Regizor și director de filme; în 1927 a emigrat în SUA, iar în 1929 s-a stabilit în California; a regizat circa 20 de filme, fiind considerat printre primii zece regizori ai Hollywoodului. Pentru filmul *Johnny Belinda*, în februarie 1948 a fost nominalizat la Premiul Oscar pentru cel mai bun regizor. A fost membru al Academy of Motion Picture și al Director Guild.
2. Vezi *infra*, „Interviuri și reportaje”, pp. 303-307.